

S. Sayısı : 118 e ek

Sinob Milletvekili Cevdet Kerim İncedayı'nın, tescil edilmeyen birleşmelerle bunlardan doğan çocukların tesciline ve gizli kalmış nüfus vakalarının cezasız olarak kaydına dair olan 4727 sayılı Kanun hükmünün iki yıl uzatılması hakkında Kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/181)

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 2/181

Karar No. 32

25 . I . 1950

Yüksek Başkanlığa

Sinob Milletvekili Cevdet Kerim İncedayı tarafından teklif olunan (tescil edilemeyen birleşmelerle bunlardan doğan çocukların tesciline ve gizli kalmış nüfus vakalarının cezasız olarak kaydı) hakkındaki kanun tasarısının İçişleri Komisyonunun değişikliği ile birlikte Yüksek Kamutayda müzakeresi sırasında ve birinci maddesinin kabulünden sonra mütaakıp maddelerin isteğimiz üzerine 15 gün süre ile Komisyonumuzca tetkiki lüzumuna karar verilmişti. Bu karar gereğince tasarı komisyonumuzda Adalet Bakanlığı adına Hukuk İşleri Genel Müdürü ve İçişleri Bakanlığı adına da Nüfus İşleri Genel Müdürü hazır oldukları halde incelendi.

Yapılan değişikliklere ait mucip sebepleri aşağıda arz ediyoruz.

Madde 2 : Bu maddenin 4727 sayılı Kanunda da aynen mevcut olan birinci fıkrası ipka edilmiş, ancak ifadeye daha ziyade vuzuh vermek maksadiyle ana ve baba hakkında da birinci maddenin uygulanacağı tasrih olunmuştur. Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı haller, birinci madde şümülüne dâhil bulunduğundan bu fıkralar maddeden çıkarılmıştır.

Madde 3 : 4727 sayılı Kanunda da aynen mevcut olan bu maddede bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 4 : Bu maddenin evvelki kanunda mevcut olan birinci fıkrası hükmü esas itibariyle komisyonumuzca da kabul edilmiş ise de, madde-

nin kanunumuz yayımından 6 ay sonra meriyete girmiş bulunduğu için fıkranın baş tarafındaki (yayımından) yerine (yürürlüğe girmesinden) hükmü konulmuş ve karı kocanın ölümü halinde ilgililer evlenme kaydının silinmesine dair umumi hükümler gereğince her zaman mahkemeye müracaat edebilecekleri için fıkroda mevcut bu husustaki kayıt fazla görülerek çıkarılmış ve fıkra daha vazih bir şekilde kaleme alınmıştır.

Bu maddenin ikinci fıkrası, Medeni Kanunumuzun ana hükümlerine tamamiyle aykırı ve âdeta yeni bir nevi boşanma usul ve şekli ihdas eder mahiyette görüldüğünden kabulü hiçbir suretle tecviz edilmemiş ve bu fıkra maddeden çıkarılmıştır.

Madde 5 : Eski kanunda da mevcut olan ve usule mütaallik bulunan bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aynen kabul edilmiş, dördüncü ve beşinci fıkraları ise yedinci madde ile tenazürü temin etmesi bakımından vuzuhlandırılmıştır.

Madde 6 : Tasarının beşinci maddesinin son fıkrasını teşkil eden bu hükmün daha etraflı olarak müstakil bir madde halinde yazılması uygun görülmüştür.

Madde 7 : Eski kanunda da bulunan ve bu tasarının altıncı maddesini teşkil eden bu madde aynen muhafaza edilmiş, Yalnız baş tarafındaki (yukardaki madde gereğince) tâbiri

yerine daha şâmil olması için (bu kanun gereğince) denilmiştir.

Madde 8 : Eski kanunda da bulunan bu madde, sadece (doğru) yerine (hakiki) kelimesi konulmak suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Madde 9 : Eski kanunda da mevcut olan bu madde, (kişi) yerine (kimse) denilmek suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Madde 10 : Eski kanunda da bulunan bu madde aynen kabul edilmiş, ancak sonundaki (bulunulmalıdır) yerine (bulunulması lâzımdır) denilmesinin daha uygun olacağı düşünülerek bu şekilde tesbit edilmiştir.

Madde 11 : Bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 12 : Bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 13 : Hükmü aynen kabul edilmiş, yalnız vuzuhu temin bakımından yazılış tarzı değiştirilmiştir. Ve bu maddenin son fıkrasının diğer ceza maddelerine de şâmil olması itibariyle müstakil bir madde halinde tasarıya ilâvesi uygun görülmüştür.

Madde 14 : Hükmü aynen kabul edilmiş, ancak evlenme memurları hakkındaki ceza hükmünün tasarıya ayrı bir madde halinde konulması daha uygun görüldüğünden bu maddeden çıkarılmıştır.

Madde 15 : Yukardaki maddeden çıkarılan

evlenme memurları hakkındaki ceza hükmü müstakil madde olarak yazılmış ve tasarıda 15 gün olarak kabul edilen evlenmeyi bildirme müddeti az görülerek 30 güne çıkarılmıştır.

Madde 16 : İçişleri Komisyonu teklifinin 12 nci maddesinin son fıkrası yukarıda işaret edildiği veçhile müstakil madde olarak vaz olunmuştur.

Madde 17 : Tasarının 15 ve 16 nci maddeleri birleştirilerek bu numara ile ve bir madde halinde tesbit olunmuştur.

Madde 18 : Bir değişiklik yapılmamıştır.

Kamutayın Yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı

Konya

H. Karagülle

Kâtip

Erzurum

Ş. İbrahimhakkıoğlu

Bursa

A. Akgüç

İstanbul

A. Ödül

Denizli

N. Küçükaka

Manisa

K. Coşkunoğlu

Rize

Dr. S. A. Dilemre

Sözcü

Ankara

E. H. Ergun

Balıkesir

O. N. Burcu

Erzincan

A. Fırat

Manisa

F. Uslu

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tescil edilmeyen birleşmelerle bunlardan doğan çocukların tesciline ve gizli kalmış nüfus vakalarının cezasız olarak kaydına dair Kanun

MADDE 1. — (Kamutayda kabul edildiği için üzerinde görüşme yapılmamıştır).

MADDE 2. — Bu kanunun yayımından önceki birleşmelerden kanunun yayımı tarihinden başlayarak üç yüz gün içinde doğan çocuklarla ana ve babaları hakkında da birinci madde hükmü uygulanır.

MADDE 3. — 4 Ekim 1926 tarihinden önce yapılan ve tescil edilmemiş olan evlenmelerle bu evlenmelerden doğup tescilleri yapılmamış çocukların ilgilileri belge veya mahalle veya köy ilmühaberleri ile nüfus memurluğuna baş vurdukları surette kayıt ve tescilleri yapılır.

MADDE 4. — Medeni Kanunun yürürlüğe giremsinden önce boşandıkları halde boşanmaları nüfus kütüğüne tescil edilmemiş olan karı koca sulh yargıcı önünde bu hususu müştereken beyan suretiyle tesbit ettirdikleri ve bunların birinci maddede yazılı olduğu şekilde başka kadın veya erkekle birleşmelerinden çocukları bulunduğu takdirde haklarında mezkûr madde hükmü uygulanır.

MADDE 5. — Bu kanun gereğince karı koca gibi yaşayan kadın ve erkek bu birleşmelerin evlenme suretiyle tescili için birlikte bu birleşmeden doğan çocukların kaydı için de ilgililer; muhtarlara baş vurup alacakları ilmühaberleri bir dilekçeye bağliyerek yerin en büyük mülkiye üstüne vermek suretiyle istekte bulunurlar. İlgililer çocukların tescili için istekte bulunmadıkları surette bunları bir ilmühaber vermek suretiyle yazdırmakla mahalle ve köy muhtarları ile köy ihtiyar meclisi üyeleri ödevlidirler.

Mülkiye üstleri verilen dilekçe ve ilmühaberleri nüfus kayıtlarına göre kaanuni şartları hâiz olanların tescilinin yapılması için nüfus idaresine havale eder.

Nüfus idarelerince yapılacak inceleme sonunda kanuni şartların bulunduğu anlaşılırsa vakaların hemen tescili yapılır. Muhtarların yaptırmak istedikleri tesciller nüfus idaresi tarafından hemen babaya tebliğ olunur. Babanın bulunduğu yer belli değilse ikametgâhının kapısına

asılmak suretiyle ilân olunur. Otuz gün zarfında itiraz vukubulmadığı takdirde ve itiraz halinde sulh yargıcılığınca verilecek karara göre tescil yapılır. Tebliğ ve ilânların yapıldığını ve itirazın vukubulmadığını tesbit eden tutanaklar verilmiş ise sulh yargıcı kararları nüfus idarelerince dosyalarında saklanır.

MADDE 6. — Bu kanun gereğince muhtarlar tarafından yapılan işlemlere karşı tescilden evvel ilgililer veya bunların kanuni mümessilleri o yer sulh yargıcına itirazda bulunabilirler. İtiraz dâvası hasımsız olarak bir ay içinde çözümlenerek kesin karara bağlanır ve nüfus idaresine bildirilir.

MADDE 7. — Bu kanun gereğince yapılmış olan tescillere karşı ilgililer öğrendikleri tarihten itibaren altı ay ve herhalde tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde Medeni Kanun hükümlerine göre yetkili mahkemeye dâva açabilirler. Cumhuriyet saveisinin butlan dâvası hakkı saklıdır.

İkinci Bölüm

MADDE 8. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tescil edilmeyerek gizli kalan kimseler hangi yaşta olursa olsun ve kaydına işaret edilmemiş ölümler, ölüm yeri neresi bulunursa bulunsun hakiki tarihi ile bu kanun hükümlerine göre nüfus kütüklerine yazılır.

MADDE 9. — Gizli kalan kimseleri, kendileri veya veli veya vasileri veya ev reisleri yazdırmakla ödevlidirler.

Mahalle veya köyü nüfus kütüklerine geçirilmemiş ölümleri ve gizli kalan kimseleri mahalle ve köy muhtarları ile köy ihtiyar meclisi üyeleri soruşturup öğrenerek usulüne göre yapacakları ilmühaberlerle nüfus memurluklarına bildirmekle ödevlidirler.

Üçüncü bölüm

MADDE 10. — Yapılacak tescil işlemleri için bu kanunun yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde istekte bulunulması lâzımdır.

MADDE 11. — Bu kanunun şümülüne giren

vakaların tesbit ve tescillerini temin etmek üzere valiliklerce şehir, kasaba ve köylerde sık sık tarama yaptırılır. Valiler bu taramalarda (Adalet teşkilâtı hariç) bütün memurları asli vazifelerine halel gelmemek şartıyla çalıştırabilirler.

MADDE 12. — Bu kanuna göre yapılacak işlem ve tesciller ve verilecek dilekçe ve ilmühaberler ve açılacak dâvalar her türlü harç, resim ve cezadan muaftır.

Bu kanunun yayımı tarihine kadar bildirilmemiş doğum, ölüm ve evlenmelerden dolayı mahkeme ve idare kurullarınca hüküm olunarak henüz alınmamış para cezalarıyla infaz edilmemiş olan diğer cezalar affedilmiştir.

MADDE 13. — Bu kanunun yayımından sonra, nüfus kütüğüne geçirilmemiş olan evlenmelerini ve her ne suretle olursa olsun doğan çocuklarını ve nüfusa yazılmamış kimseleri bildirmiyen ilgililerden idare kurulu kararıyla on liradan elli iraya kadar hafif para cezası alınır.

Nüfusa yazdırılması gereken kimse reşit ise ona da ayrıca aynı ceza verilir.

MADDE 14. — Bu kanun gereğince:

A) Kendilerine verilen ödevi kabul etmeyen veya savsıyan memurlardan;

B) Verilmesine lüzum gösterilen ilmühaberleri vermiyen veya geciktiren ve bölgelerinde bulunan gizli nüfusun ve silinmemiş ölümlerin ilmühaberlerini yaparak nüfus memurlarına vermiyen ve tarama yapmak için gönderilen memurlarla iş birliği yapmayan ve bunların ödevlerini güçleştiren ve bu kanunun kendilerine yüklediği sair ödevleri süresinde yapmayan mahalle ve köy muhtarları ile köy ihtiyar meclisi üyelerinden idare kurulu kararıyla on liradan elli liraya kadar hafif para cezası alınır.

MADDE 15. — Yaptıkları evlenme akitlerini nüfus memurlarına bildirmeye mecbur olan evlenme memurları otuz gün zarfında bu ödevlerini yerine getirmedikleri takdirde bunlar hakkında da idare kurullarınca yukarıki maddelerde yazılı ceza hükmolunur.

MADDE 16. — İdare kurullarının bu kanun gereğince vereceği para cezalarına mütaallik kararlar kesin olup Tahsili Emval Kanununa göre yerine getirilir.

MADDE 17. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer, ilânı hususunda 1322 sayılı Kanunun II nci maddesi uygulanır.

MADDE 18. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

